

Regeringens skrivelse

2010/11:41

Integritetsskydd vid signalspaning i
försvarsunderrättelseverksamhet

Skr.
2010/11:41

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 25 november 2010

Fredrik Reinfeldt

Sten Tolgfors
(Försvarsdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I denna skrivelse redogörs för de åtgärder som regeringen under 2009 och 2010, i enlighet med riksdagens tillkännagivande, vidtagit för att förstärka skyddet för den enskildes integritet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Vidare redogörs för de lagstiftningsförslag som regeringen lämnat, för de tillstånds- och kontrollorgan som regeringen instiftat samt för den uppföljning och utvärdering av lagstiftningen som regeringen beslutat.

1	Ärendet och dess beredning.....	3
2	Förutsättningar för regeringens redovisning	3
3	Bakgrund	3
3.1	Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet	3
3.2	Propositionen En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet.....	4
3.3	Riksdagens beslut och tillkännagivande	5
4	Regeringens initiativ för att stärka skyddet för den enskildes integritet vid signalspaning	6
4.1	Ändringar i lagstiftningen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.....	6
4.2	Skapande av tillstånds- och kontrollorgan	7
4.2.1	Försvarsunderrättelsedomstolen.....	7
4.2.2	Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	8
4.3	Kommittéer och myndighetsuppdrag	11
4.3.1	Kommittén för uppföljning av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet	11
4.3.2	Uppdrag till Datainspektionen	12
5	Avslutande kommentar	12
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 november 2010	14

Vid riksdagens slutbehandling av regeringens proposition En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet (prop. 2006/07:63, bet. 2007/08:FöU15, rskr. 2007/08:266) tillkännagav riksdagen som sin mening vad Försvarsutskottet anfört om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer (bet. 2007/08:FöU15). Riksdagen anförde bland annat att regeringen en gång om året ur ett integritetsskyddsperspektiv ska redovisa den granskning av verksamheten som gjorts enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

I enlighet med riksdagens tillkännagivande lämnar regeringen med denna skrivelse den första årliga redogörelsen om integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

2 Förutsättningar för regeringens redovisning

De senaste ändringarna i lagstiftningen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet trädde i kraft den 1 december 2009. De tillstånds- och kontrollorgan som skapats påbörjade också sin verksamhet den 1 december 2009. Detta innebär att lagstiftningen och de nya myndigheterna hunnit verka i knappt ett år då denna skrivelse lämnas.

När det gäller möjligheterna att fullt ut kunna bedöma lagstiftningens effekter krävs utvärdering under en längre tid. I denna skrivelse kan däremot med tydlighet redogöras för de åtgärder inom lagstiftning, tillståndsgivning och kontroll som regeringen vidtagit för att stärka skyddet för den enskildes integritet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Den parlamentariska kommitté som tillsatts för att granska lagstiftningen ur ett integritetsperspektiv lämnar sin rapport först i februari 2011 och berörs därför inte i denna skrivelse.

3 Bakgrund

3.1 Signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Försvarsunderrättelseverksamhet

Försvarsunderrättelseverksamhet ska enligt lagen (2000:130) om försvarsunderrättelseverksamhet bedrivas till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet. Försvarsunderrättelseverksamhet får endast avse utländska förhållanden och ska bedrivas av den eller de myndigheter som regeringen bestämmer. Försvarsunderrättelseverksamheten får inte syfta till att lösa uppgifter som ligger inom ramen för polisens och andra myndigheters brottsbekämpande eller brottsförebyggande arbete.

Om det inte finns hinder enligt andra bestämmelser får dock de myndigheter som bedriver försvarsunderrättelseverksamhet lämna stöd till andra myndigheters brottbekämpande och brottsförebyggande verksamhet.

Signalspaning

Inhämtning av information genom signalspaning har i Sverige bedrivits enbart i eterburen kommunikation och har ansetts tillåten utan lagstöd. Den tekniska utvecklingen när det gäller överföring av alla typer av signaler, som utgör målet för Försvarets radioanstalts kommunikationsspaning har dock inneburit att överföringen numera till övervägande del sker genom tråd (kabel).

Det har fram till december 2009 saknats lagstöd för Försvarets radioanstalt (FRA) att inhämta information som förs i tråd, vilket utgjort en avgörande begränsning för att kunna bedriva en ändamålsenlig inhämtningsverksamhet.

3.2 Propositionen En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet

Regeringen beslutade den 8 mars 2007 propositionen En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet (2006/07:63).

I propositionen föreslog regeringen ändringar i lagen om försvarsunderrättelseverksamhet vilka innebär att mandatet för försvarsunderrättelseverksamheten anpassas från ”yttre militära hot” till ”yttre hot” och att det uttryckligen anges att verksamheten endast får avse utländska förhållanden.

Vidare förtydligades gränsdragningen mellan polisiär verksamhet och försvarsunderrättelseverksamhet. Det föreslogs också tydligare regler avseende inriktning och rapportering av underrättelser samt att samhällets funktioner för inriktning och kontroll av försvarsunderrättelseverksamheten ska förstärkas.

I propositionen föreslogs en ny lag om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Lagförslaget omfattade signalspaning för försvarsunderrättelseändamål, oavsett om signalerna befinner sig i eter eller i tråd. Förslaget innehöll flera regler till skydd för den enskildes integritet.

Signalspaning föreslogs få ske efter inriktning från regeringen eller berörda myndigheter. Ett särskilt tillståndsförfarande föreslogs för myndigheternas inriktningar. Vidare föreslogs regler om när uppgifter ska förstöras och hur rapportering ska ske.

Det lämnades också förslag om särskild kontroll av de sökbegrepp som används, liksom att förstöring och rapportering ska ske i enlighet med lagens bestämmelser. Den myndighet som kontrollerar verksamheten föreslogs också få möjlighet att besluta att inhämtning ska upphöra och att inhämtat material ska förstöras. Vidare lämnades förslag om att ett integritetsskyddsråd ska inrättas vid Försvarets radioanstalt.

För att möjliggöra inhämtning av signaler i elektronisk form föreslogs vissa nya regler i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

I propositionen föreslogs också bestämmelser som innebär att sekretess ska gälla hos Försvarsmakten och hos Försvarets radioanstalt för uppgifter om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden. Lagstiftningen föreslogs träda i kraft den 1 juli 2007. Skr. 2010/11:41

3.3 Riksdagens beslut och tillkännagivande

Riksdagen beslutade 2007 att anta de lagförslag i propositionen En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet som avsåg sekretess samt ändringar i lagen om försvarsunderrättelseverksamhet. Riksdagen beslutade att förslagen till lag om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och lag om ändring i lagen om elektronisk kommunikation, såvitt avser 6 kap. 21 §, skulle hänvisas till försvarsutskottet för att där vila i minst tolv månader.

Efter ny behandling i försvarsutskottet biföll riksdagen den 18 juni 2008 regeringens förslag till lag om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet (prop. 2006/07:63, bet. 2007/08:FöU15, rskr. 2007/08:266).

I samband med beslutet tillkännagav riksdagen som sin mening vad försvarsutskottet anfört om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer (bet. 2007/08:FöU15). I denna del anförde försvarsutskottet bl.a. att regeringen skulle återkomma med vissa förslag till ändringar i den antagna lagen.

Utskottet anförde att regeringen ska meddela närmare föreskrifter i förordningsform om ytterligare rättssäkerhets- och kontrollmekanismer när det gäller:

- en precisering av för vilka ändamål signalspaning ska få bedrivas inom ramen för den föreslagna lagstiftningen,
- hur tillämpningen av tillståndsgivningen (inriktning, behov, proportionalitetsbedömning, uppdragsgivare och sökord) ska ske,
- hur förstöring av uppgifter ska genomföras.

Utskottet anförde vidare att lagen om signalspaning ska kompletteras på följande sätt:

- att tillstånden enligt signalspaningslagen beslutas av en ny domstolsliknande nämnd,
- att den domstolsliknande nämnden ska fatta beslut om tillstånd för användande av sökbegrepp hänförliga till fysiska personer,
- att regeringen och Regeringskansliet ska ta integritetshänsyn vid sina beslut om inriktningen.

Utskottet anförde också att regeringen senast under hösten 2008 ska återkomma med förslag till ändringar i signalspaningslagen i dessa delar. Därutöver ska regeringen:

- lämna årliga rapporter till riksdagen,
- redovisa en kontrollstation 2011.

Enligt försvarsutskottet ska vidare ett särskilt uppdrag lämnas till Datainspektionen om att fram till kontrollstationen 2011 följa verksamheten vid Försvarets radioanstalt ur ett integritetsskyddsperspektiv. Till Datainspektionen ska en särskild referensgrupp knytas med personer som nomineras av riksdagspartierna.

Regeringen ska också tillsätta en kommitté som ska följa verksamheten vid Försvarets radioanstalt ur ett integritetsperspektiv fram till kontrollstationen. Kommittén ska bestå av parlamentariker. Kommittén ska tillsätta ett integritetsombud som har till uppgift att vid tillståndsprövningen bevaka integriteten för personer bosatta i Sverige.

Utskottet anförde slutligen att utskottet avser att fortsatt noggrant följa tillämpningen av signalspaningslagen. Regeringen bör därför i en kontrollstation år 2011 lämna en redovisning till riksdagen om hur lagen fungerat ur ett integritetsskyddsperspektiv.

4 Regeringens initiativ för att stärka skyddet för den enskildes integritet vid signalspaning

4.1 Ändringar i lagstiftningen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Under hösten 2008 träffade regeringspartierna en politisk överenskommelse om åtgärder för att ytterligare stärka integritetsskyddet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Som ett resultat av den politiska överenskommelsen utarbetades inom Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) promemorian Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning (Ds 2009:1). Förslagen i denna promemoria kom att ligga till grund för propositionen (2008/09:201) Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning, som regeringen beslutade den 20 maj 2009.

I propositionen föreslogs ändringar i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet, en ny lag om Försvarsunderrättsedomstol samt ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och säkerhetsskyddslagen (1996:627).

Riksdagen beslutade den 14 oktober 2009 att anta regeringens förslag (bet. 2009/10:FöU3, rskr. 2009/10:3).

Ändringarna trädde i kraft den 1 december 2009 och innebär att lagen kompletterats med regler som ytterligare stärker skyddet för den enskildes integritet på sådant sätt som riksdagen anförde.

Bland annat har skälen för vilka ändamål signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet får bedrivas tydligt preciserats i lagtexten. Vidare har antalet myndigheter som får inrikta verksamheten begränsats till regeringen, Regeringskansliet och Försvarsmakten.

Ytterligare en viktig precisering är att inhämtning inte får avse signaler mellan en avsändare och mottagare som båda befinner sig i Sverige. När det gäller sökbegrepp så fastställs att dessa ska utformas och användas med respekt för den enskildes personliga integritet.

Även tillståndsgivningen har förtydligats genom att det är signalspaningsmyndigheten som ska ansöka om tillstånd hos Försvarsunderrättelsesdomstolen, oavsett vilken myndighet som är inriktande. I lagstiftningen finns också tydliga regler om förstöring av insamlade uppgifter samt regler för rapportering och underrättelseskylighet.

4.2 Skapande av tillstånds- och kontrollorgan

Som en följd av riksdagens beslut att bifalla regeringens förslag om ändringar i lagstiftningen inrättades från och med den 1 december 2009 två nya myndigheter, Försvarsunderrättelsesdomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (SIUN).

4.2.1 Försvarsunderrättelsesdomstolen

Inrättande

I samband med riksdagens slutbehandling av regeringens proposition En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet (2006/07:63), anförde riksdagen att lagen om signalspaning ska kompletteras så att tillstånden enligt signalspaningslagen ska beslutas av en ny domstolsliknande nämnd.

I den politiska överenskommelse som sedan slöts mellan regeringspartierna enades man om att tillstånd till signalspaning ska prövas av domstol. Regeringen föreslog därför i propositionen Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning (2008/09:201) att tillgång till signaler i tråd ska prövas av en ny domstol, Försvarsunderrättelsesdomstolen.

I avvaktan på de legala förutsättningarna för att skapa denna domstol inrättades den 1 januari 2009 Signalspaningsnämnden med ansvar för prövningen av tillstånd till signalspaning. Signalspaningsnämnden avvecklades hösten 2009 i och med att domstolen inrättades.

Regeringen beslutade den 25 juni 2009 om direktiv för en särskild utredare med uppgift att förbereda och genomföra bildandet av Försvarsunderrättelsesdomstolen. Utgångspunkten för arbetet var att den nya domstolen skulle kunna inleda sin verksamhet den 1 december 2009 vilket också skedde.

Domstolens uppgifter

Försvarsunderrättelsesdomstolen har till uppgift att pröva signalspaningsmyndighetens ansökningar om tillstånd för verkställighet av signalspaning. Det är signalspaningsmyndigheten som söker tillstånd oavsett vem som inriktar verksamheten och en ansökan om tillstånd ska innehålla uppgifter om

- det inhämtningsuppdrag som ansökan avser, med en närmare redogörelse för det underrättelsebehov som föranleder ansökan och uppgift om vilken inriktning uppdraget hänför sig till,

- vilken eller vilka signalbärare avseende signaler i tråd som signalspaningsmyndigheten behöver ha tillgång till för att fullgöra uppdraget,
- de sökbegrepp eller kategorier av sökbegrepp som är avsedda att användas vid inhämtningen,
- vilken tid tillståndet ska gälla, och
- de förhållanden i övrigt som myndigheten vill åberopa till stöd för sin ansökan.

Utgångspunkt för domstolens beslut är att tillstånd lämnas endast om:

- inhämtningsuppdraget är förenligt med lagen om försvarsunderrättelseverksamhet och lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet,
- syftet med inhämtningen inte kan tillgodoses på ett mindre ingripande sätt,
- inhämtningsuppdraget beräknas ge information vars värde är klart större än det integritetsintrång som inhämtning i enlighet med ansökan kan innebära,
- de sökbegrepp eller kategorier av sökbegrepp som är avsedda att användas är förenliga med lagens särskilda bestämmelser om sökbegrepp, och
- ansökan inte avser endast en viss fysisk person.

Sökbegreppen ska utformas och användas med respekt för den enskildes personliga integritet och så att signalspaningen medför ett så begränsat integritetsintrång som möjligt. Sökbegrepp direkt hänförliga till en viss fysisk person får användas endast om det är av synnerlig vikt för verksamheten.

Efter domstolens beslut om tillstånd säkerställer kontrollmyndigheten (Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten) att signalspaningsmyndigheten endast får tillgång till de signalbärare som omfattas av tillståndet.

Domstolens sammansättning

Domstolen är organiserad så att ordföranden är anställd som ordinarie domare. Vid ordförandens sida finns en eller högst två vice ordförande som liksom ordföranden ska vara lagfarna domare, samt minst två och högst sex särskilda ledamöter med specialistkompetens.

Vid prövningen ska ett integritetsskyddsombud bevaka integritetsintresset. Integritetsskyddsombudet som ska vara eller ha varit advokat eller ordinarie domare utses av regeringen för en tid om fyra år.

4.2.2 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Som en följd av riksdagens tillkännagivande och den politiska överenskommelsen lämnade regeringen i propositionen Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning (2008/09:201), förslag till en ny kontrollmyndighet. Förslagen innebar att Försvarets underrättelsenämnd (FUN)

fick nya uppgifter, en tydligare rättslig prägel och ett tydligare uppdrag att utöva tillsyn. Skr. 2010/11:41

Mot bakgrund av myndighetens nya uppgifter och ansvar samt för att tydliggöra att försvarsunderrättelseverksamhet inte enbart är en angelägenhet för Försvarsmakten, föreslogs myndigheten få ett nytt namn, Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (SIUN).

I och med riksdagens beslut i oktober 2009 om de ändringar i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet som regeringen föreslagit, ombildades Försvarets underrättelsenämnd den 1 december 2009 till Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten.

Uppgifter för Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (SIUN) har i uppgift att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som enligt förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelseverksamhet bedriver sådan verksamhet. Inspektionen är också kontrollmyndighet enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och har de uppgifter som framgår av den lagen.

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten har ett tydligare tillsynsmandat än vad Försvarets underrättelsenämnd hade och ska utöva sin kontroll genom inspektioner och andra undersökningar hos de myndigheter som bedriver försvarsunderrättelseverksamhet. Inspektionen har i detta arbete rätt att av andra myndigheter få de upplysningar och det biträde som behövs för verksamheten.

Ytterligare en viktig uppgift är att Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten ska granska behandlingen av personuppgifter enligt lagen (2007:258) om behandling av personuppgifter i Försvarsmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst samt enligt lagen (2007:259) om behandling av personuppgifter i Försvarets radioanstalts försvarsunderrättelse- och utvecklingsverksamhet.

Anmälningsskyldighet

Om kontrollverksamheten föranleder förslag till åtgärder ska Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten lämna dessa synpunkter till den granskade myndigheten. Om det behövs ska inspektionen också lämna dessa synpunkter och förslag om åtgärder till regeringen.

Om inspektionen i sin verksamhet uppmärksammar förhållanden som kan utgöra brott ska detta anmälas till Åklagarmyndigheten (Riksåklagarens kansli) eller annan behörig myndighet. Om Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten uppmärksammar felaktigheter som kan medföra skadeståndsansvar för staten gentemot en fysisk eller en juridisk person ska detta anmälas till Justitiekanslern och om inspektionen finner omständigheter som Datainspektionen bör uppmärksammas på ska detta anmälas till Datainspektionen.

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten ska samråda med den berörda myndigheten innan en sådan anmälan lämnas. Efter det

att anmälan har gjorts ska inspektionen lämna myndigheten det biträde som behövs. Skr. 2010/11:41

Verkställighetsuppgifter

En viktig ny uppgift är att myndigheten enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet ska verkställa de beslut om tillgång till signalbärare som Försvarsunderrättsdomstolen beslutat.

I denna uppgift ingår att myndigheten ska utöva rådighet över de signaler som operatörerna överför till samverkanspunkter och säkerställa att signalspaningsmyndigheten endast får tillgång till de signalbärare som omfattas av tillstånd från domstolen.

Utredning av enskilda fall

Enligt lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet har den enskilde möjlighet att begära kontroll av om hans eller hennes meddelanden har inhämtats i samband med signalspaning. Det ingår i uppgifterna för inspektionen att på begäran genomföra en sådan utredning.

Myndighetens ledning

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten har genom regeringens förslag fått en tydligare rättslig prägel vilket bland annat återspeglas i myndighetens ledning. Myndigheten ska ledas av en nämnd vars ledamöter utses av regeringen för en bestämd tid om minst fyra år. Ordföranden och vice ordföranden ska vara eller ha varit ordinarie domare. Övriga ledamöter ska utses bland personer som föreslagits av partigrupperna i riksdagen. Nämnden är beslutförför när ordföranden och minst hälften av ledamöterna är närvarande.

Inspektionens arbete under året

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten har under perioden januari till augusti 2010 genomfört sex inspektioner, varav fyra vid Försvarets radioanstalt, en vid Försvarsmakten samt en vid Försvarets materielverk.

Eventuella påpekanden som inspektionen gör med anledning av sina inspektioner ställs i normalfallet direkt till den granskade myndigheten. Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten har vid de inspektioner som hittills genomförts inte funnit några oegentligheter som givit anledning att lämna påpekanden till de granskade myndigheterna.

Vad gäller kontroll på enskilda begäran så har inspektionen genomfört fem sådana kontroller. Kontrollerna har inte i något fall visat på otillbörlig inhämtning eller behandling.

4.3.1 Kommittén för uppföljning av lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Den 12 februari 2009 beslutade regeringen i enlighet med riksdagens tillkännagivande om direktiv (dir. 2009:10) för en parlamentarisk kommitté med uppdrag att följa upp lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Regeringen framhåller i utredningsdirektivet att eftersom lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet dels innebär att signalspaningen för första gången lagregleras, dels för med sig konsekvenser för integritetsskyddet, är det viktigt att lagen följs upp och att dess konsekvenser analyseras noggrant. Det är också viktigt att största möjliga insyn ges i vilka effekter lagstiftningen har för enskilda personer i Sverige.

Den parlamentariska kommitténs uppdrag

Kommittén har fått i uppdrag att följa signalspaningen vid Försvarets radioanstalt i den utsträckning det är nödvändigt för att kunna redovisa och bedöma verksamhetens konsekvenser för den enskildes integritet.

Kommitténs arbete ska förutom verksamheten vid Försvarets radioanstalt också omfatta den tillståndsprövning som utförs av den nya myndighet som inrättats för detta syfte. I denna del ska kommittén följa hur integritetsskyddet för personer bosatta i Sverige säkerställs. I syfte att följa verksamheten vid tillståndsmyndigheten ska kommittén inom sig utse ett integritetsombud med rätt att närvara vid tillståndsprövningen hos myndigheten.

I uppdraget anges att det av den politiska överenskommelsen följer att tillståndsprövningen ska överföras till domstol. När denna förändring genomförs (vilket skedde den 1 december 2009) omfattar kommitténs uppdrag inte längre tillståndsprövningen.

Vidare ska kommittén inte bara bedöma verksamheten vid Försvarets radioanstalt utifrån rättsliga aspekter utan också med utgångspunkt från om verksamheten bedrivs på ett etiskt riktigt sätt. Utredningen ska i det sammanhanget analysera vilka etiska problem som aktualiseras i verksamheten och bedöma om de rutiner som finns för att hantera sådana frågeställningar är tillräckliga. Kommitténs arbete ska resultera i en utvärdering av lagstiftningens konsekvenser för integritetsskyddet.

I uppdraget anges också att kommittén ska fungera som referensgrupp till Datainspektionen i inspektionens uppgift att fram till kontrollstationen 2011 följa verksamheten vid Försvarets radioanstalt ur ett integritetsskyddsperspektiv med fokus på personuppgiftsbehandling.

Uppdraget ska redovisas senast den 7 februari 2011 och det är kommittén själv som avgör formerna för redovisningen.

Datainspektionen har en viktig roll när det gäller att bevaka integritetsskyddet vid behandlingen av personuppgifter i Försvarets radioanstalts försvarsunderrättelseverksamhet. Den rollen har blivit än mer betydelsefull i och med att lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet delvis förändrat förutsättningarna för inhämtning genom signalspaning.

Bakgrunden till uppdraget

För att få ett fullgott underlag för den kontrollstation som ska genomföras 2011 är det viktigt att personuppgiftsbehandlingen hos Försvarets radioanstalt följs upp med större noggrannhet än vad det finns utrymme för inom ramen för ordinarie tillsynsverksamhet.

Med anledning av detta gav regeringen den 12 februari 2009 Datainspektionen ett särskilt uppdrag (Fö2009/355/SUND) att följa personuppgiftsbehandlingen vid Försvarets radioanstalt.

Datainspektionens uppdrag kompletterar den parlamentariska kommitténs arbete i de delar där myndighetens specifika kompetens i fråga om integritetsskyddet vid personuppgiftsbehandling särskilt bör tillvaratas.

Uppdragets innehåll

Datainspektionen har fått i uppdrag att analysera vilka integritetsproblem som kan uppstå i samband med personuppgiftsbehandling i Försvarets radioanstalts signalspaningsverksamhet. Vidare ska Datainspektionen utreda om de rutiner och riktlinjer som Försvarets radioanstalt tillämpar är tillräckliga för att hantera sådana eventuella integritetsproblem samt bistå Försvarets radioanstalt vid utarbetandet av de ytterligare rutiner och riktlinjer som kan vara nödvändiga för att tillgodose integritetsskyddsbehovet.

Datainspektionen biträds i uppdraget av en referensgrupp som utgörs av den parlamentariska kommittén.

Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 6 december 2010 och redovisningen ska så långt möjligt vara öppen.

5 Avslutande kommentar

Regeringen har med de lagförslag som lämnats i propositionen Förstärkt integritetsskydd vid signalspaning samt med inrättandet av Försvarsunderrättelsedomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten, genomfört de åtgärder som riksdagen anförde i sitt tillkännagivande. Vidare kan det konstateras att regeringen genom tillsättandet av den parlamentariska kommittén och uppdraget till Datainspektionen också har tillgodosett vad riksdagen uttalat i fråga om uppföljning av lagstiftningen. Genom dessa initiativ finns nu ett

långtgående skydd för den enskildes integritet vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Skr. 2010/11:41

När det gäller de nya tillstånds- och kontrollorganen så kan det konstateras att både Försvarsunderrättelsedomstolen och Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten var operativa från och med den 1 december 2009 då lagstiftningen trädde i kraft. Myndigheterna har under året genomfört den verksamhet som åligger dem och myndighetssystemet och lagstiftningen förefaller fungera som avsett.

När det gäller tillsynen har ingen av de inspektioner som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten hittills genomfört visat på att några oegentligheter föreligger. Detta ger en indikation på att verksamheten bedrivs rättssäkert och i enlighet med de höga krav på skydd för den enskildes integritet som lagstiftningen ställer.

Framtida rapporter samt kontrollstationen 2011

Med denna skrivelse har regeringen, i enlighet med riksdagens tillkännagivande, lämnat den första årliga rapporten om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Vid slutbehandlingen av regeringens proposition (2006/07:63) En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet tillkännagav riksdagen också att regeringen i en kontrollstation 2011 bör lämna en redovisning till riksdagen om hur lagen fungerat ur ett integritetsskyddsperspektiv.

Då den årliga rapporten och kontrollstationen har samma fokus avser regeringen under 2011 behandla dessa båda i en samlad redogörelse.

Vid tiden för kontrollstationen 2011 kommer tillstånds- och kontrollmyndigheterna hunnit arbeta under en längre tid samtidigt som den parlamentariska kommitté som har till uppgift att följa upp signalspaningslagen kommer att ha lämnat sitt betänkande. Det innebär att det vid tidpunkten för kontrollstationen kommer att finnas bättre förutsättningar för att kunna dra slutsatser om lagstiftningens konsekvenser för den enskildes integritet.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 november 2010

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Larsson, Erlandsson, Carlgren, Hägglund, Borg, Billström, Adelsohn Liljeroth, Tolgfors, Björling, Ohlsson, Norman, Attefall, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Hatt

Föredragande: statsrådet Tolgfors

Regeringen beslutar skrivelse Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet